

Олеся Стойка

*кандидат педагогічних наук, доцент
доцент кафедри іноземних мов
(ДВНЗ «Ужгородський національний університет»)*

Ірина Попович

*кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри теорії та практики перекладу
(ДВНЗ «Ужгородський національний університет»)*

ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЙНИХ ФОРМ ПІДВИЩЕННЯ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВЧИТЕЛЯ У РЕСПУБЛІЦІ ПОЛЬЩА

Розвиток інформаційно-комунікаційних технологій має вирішальне значення для функціонування економіки та суспільного життя. Потенціал ІКТ створює, з одного боку, нові професії, робочі місця, забезпечує доступ до суспільного життя та цифрової культури, а з іншого, несе в собі ризик соціального розколу внаслідок цифрового виключення.

Розглянемо організаційні форми підвищення цифрової компетентності вчителя у Республіці Польща, які можна здобувати інституційно в закладах освіти (очна (денна, вечірня), заочна, дистанційна, мережева), дуальна (на робочому місці), або неформальна

Так, система підготовки вчителів у Республіці Польща здійснюється у державних і недержавних закладах вищої освіти.

1) Заклади вищої освіти – пропонують підготовку вчителів для першого рівня вищої освіти бакалаврський (ліценціатський ступінь) та на другому магістерському ступіні вищої освіти, єдина магістерська підготовка.

2) Заклади вищої освіти також пропонують навчання в аспірантурі як одну з форм навчання, що дозволяє отримати кваліфікацію для викладання визначених предметів.

Вивчення процесу розвитку цифрових компетентностей у студентів (майбутніх учителів) продиктовано необхідністю. Наразі сучасні засоби навчання та виховання часто доступні студентам, але не завжди використовуються, що є наслідком занадто низьких цифрових компетентностей викладачів, у тому числі академічних, або їхнього страху використовувати електронні ресурси під час навчального процесу.

Цікавим для нашого дослідження щодо інституційної форми підвищення цифрової компетентності вчителя у Республіці Польща є вивчення результатів експерименту з розвитку цифрових компетентностей у студентів педагогічної спеціальності в Інституті німецької філології Вроцлавського університету. Відповідно до цього експерименту були зроблені висновки: молоді люди не мають достатньо високих цифрових компетентностей, щоб ефективно планувати навчальний процес на основі сучасних технологій. Вивчення

іноземних мов студентами в процесі навчання відбувається в класі (аудиторно) або на курсах, з активним використанням Інтернету, переглядом фільмів та ін. Студенти самі приймають рішення щодо використання тих чи інших електронних ресурсів. Використання викладачем комунікаційних та інформаційних технологій (ІКТ) у мовній роботі є важливим, і саме він має заохочувати студентів використовувати цифрові інструменти [4,с.122]. Студентів майбутніх вчителів можна підготувати до навчального процесу шляхом активного використання цифрових компетентностей.

Цифрові компетентності в повсякденному житті перетворюються на життєву необхідність без якої неможливо існувати в сучасному суспільстві (електронна сплата комунальних послуг, послуги з мобільного зв'язку тощо). Повсякденний контакт із технологіями, вирішення будь-яких питань за допомогою можливостей Інтернету, використання комп'ютерних програм дозволяють автентично, надійно та ефективно використовувати та впроваджувати цифрові компетентності в роботу вчителів. Недоліки з впровадження цифрових компетентностей в освітній процес можуть ускладнювати інформаційний розвиток учнів/студентів та може викликати страх у вчителів перед використанням технологій у дидактичному процесі, що буде сприяти прийняттю неправильних рішень щодо використання засобів і форм навчання.

Опитування також мало запитання до студентів про цифровий вид діяльності, і виявилось, що лише 4 особи з 43 осіб коли-небудь брали участь у курсі з електронного навчання за допомогою освітньої платформи. Такий низький відсоток студентів, які використовують цю форму вдосконалення, може бути результатом браку знань і вміння користуватися цим інструментом. Важливо, що в 2018/2019 навчальному році, як і в попередні роки, Інститут німецької філології Вроцлавського університету не пропонував онлайн-занять, хоча це можливо і практикується в інших підрозділах університету. Обмін знаннями, ідеями для проведення занять та використання досвіду роботи в соціальних мережах – дуже поширена практика серед викладачів. Тематична група «Вчителі німецької мови», що діє на порталі «Facebook» налічувала понад 2900 учасників (станом на 25.08.2019), а Deutsch im trend group – банк ідей для занять з підлітками – 2534 людини. Учасники цієї спільноти діляться ідеями, матеріалами, посиланнями на веб-сайти, які присвячені викладанню та вивченню німецької мови. Студентів, які здобувають освіту за цим навчальним модулем також запитали, чи беруть вони участь у подібних заходах. 33 особи (76,7%) вказали, що вони належать до групи в соціальній мережі, яка пов'язана з вивченням німецької мови, 9 осіб (20,9%) є активними на форумах, в яких розглядаються питання про викладання та вивчення німецької мови, а 7 осіб (16,2%) брали участь у вебінарах, які висвітлювали питання викладання німецької мови. У всіх зазначених в опитуванні формах

підвищення кваліфікації брали участь 5 (11,6%) студентів (один другого курсу та по двоє третього та четвертого курсів). Враховуючи те, що не всі студенти вже працюють викладачами німецької мови, їх інтерес до предмету можна вважати відносно високим. Здатність шукати в Інтернеті інформацію, необхідну для роботи, навчання, розваг є базовою навичкою в інформаційному суспільстві, обмін матеріалами та знаннями вимагає від науково-педагогічних працівників складніших і розвиненіших цифрових компетентностей [5,с.15-25].

Опитування, яке проводилося у Вроцлавському університеті серед 43 студентів спеціальності «Вчитель німецької мови», хоч і дало лише орієнтовні результати, але дозволило оцінити рівень компетентності респондентів (викладачів та студентів) та сформулювати висновки щодо подальшої роботи над удосконаленням освітньої пропозиції для студентів германської філології та викладачів з питання підвищення цифрової компетентності.

Отже, проаналізувавши діяльність та використання цифрових освітніх матеріалів в університетах та вдосконалення цифрових компетентностей вчителів в Республіці Польщі можна зробити висновок, що сьогодні є необхідність у визначенні суб'єкта (організації), відповідального за координацію діяльності установ, які беруть участь у вдосконаленні цифрових компетентностей педагогів; активізувати завершення роботи над Програмою розвитку цифрових компетентностей та впровадження програми; розглянути необхідність розробки концепції (стратегії) підготовки та використання цифрових навчальних матеріалів у ЗВО.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Białek M. Zadania i role nauczycieli języków obcych w świetle potrzeb edukacyjnych młodzieży gimnazjalnej. „Neofilolog», nr 48/2, S. 233–252.
2. EUDESI 2021. URL: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/desi> .
3. European Code Week. URL: <https://codeweek.eu>.
4. Gajek, E., Michońska-Stadnik, A. Strategie uczenia się języków obcych w środowisku cyfrowym. Instytut Lingwistyki Stosowanej WLS, Uniwersytet Warszawski. S. 122.
5. Gałan B. (2020) Nauka języka obcego na odległość. Potencjał a skuteczność. *E-mentor*, 1(83). S. 15-25.
6. Inicjatywy, promujące rozwój umiejętności cyfrowych uczniów i nauczycieli. URL: <https://www.ko.rzeszow.pl/dla-dyrektora-i-nauczyciela/dla-dyrektora-i-nauczyciela-komunikaty/inicjatywy-promujace-rozwoj-umiejetnosci-cyfrowych-uczniow-i-nauczycieli>.